

“ Cada xiquet pot ”

Homenatge al Mestre Shiniki Suzuki

de

Elio Galvagno

Amb ocasió de l'entrega del

**Premi “ Constructors de la pau ”
al Mestre Shiniki Suzuki (1898 – 1998)**

A la ciutat italiana de Castelnuovo Magra

(Província de l'Spezia)

7 de març del 2008

Traduït per Juan Bautista Gimeno

Índex

- Agraïments
- L'intent del Dr. Suzuki
- El mètode
- El desenvolupament de l'habilitat
- L'habilitat del cor
- Els valors:
 - ✓ Començar el mes prompte possible
 - ✓ L'ambient
 - ✓ Creure en l'esperit de l'home i de la música
- Una visió: Cada xiquet pot
- Conclusions

- **Agraïments**

1. Desitge agrair per l'esplèndid treball fet, a tots aquells que han contribuït a la preparació d'este esdeveniment
2. Les gracies arriben de tot el mon Suzuki i en particular de la International Suzuki Association que representa als professors de tots els continents, de l'European Suzuki Association a través del President Haukur Hannesson, del Istituto Suzuki Italiano a través de la Presidenta Fiorenza Rosi: es una gran alegria veure reconeguts els esforços del Mestre Suzuki així, en la direcció per a ell mes important, la humanitària. Interpretem la vostra elecció, després de les fetes en anteriors edicions, com la voluntat de ficar la llavor germinada pel Mestre Suzuki como a un símbol, un far, un punt de referència per a tots aquells que intenten encaminar-se per la senda de la construcció de la pau i de la justícia.

- **L'intent del Mestre Suzuki**

1. El intent i l'esforç constant del Mestre Suzuki, durant tota una vida, van estar ancorats en estos cinc elements:
 - o Els xiquets (fer alguna cosa pels xiquets)
 - o La música (que era l'habilitat amb la que podia donar la seua contribució)
 - o El caràcter i el cor dels xiquets (afavorir el seu creixement harmònic)
 - o Els futurs ciutadans del nostre món (fer créixer ciutadans valuosos)
 - o La pau (crear constructors de la pau en el món)

L'aproximació a l'educació del xiquets amb música va ser una visió del Mestre Suzuki com alternativa als desastres de la segona guerra mundial, de la que va ser testimoni directe. Intentava, així, aportar una contribució a la construcció d'una nova humanitat que no permetera més tals horrors. Vol aleshores partir de xiquets molt menuts i de la seua professió de músic: a través de la música, i creient fortament en el seu esperit transformador, va intuir que a través d'ella podia desenvolupar i afavorir valors com la sensibilitat, la gentilesa, el saber comunicar, el gust per la bellesa, la humilitat, la paciència, la perseverança; que estos valors foren apresos gracies al desenvolupament dels talents musicals que cadascú de nosaltres te, sense importar si ja es tenen en major o menor mida. Els resultats musicals van ser i son extraordinaris: però encara que no ho hagueren segut, no eren l'objectiu principal. Existeixen - dia el Mestre Suzuki – bastants grans musics, però no bastants grans persones.

2. Crec sortirà a este punt espontàniament una constatació – els pares se aproximen a l'experiència Suzuki per a que els seus fills aprenguen a tocar un instrument musical – i una pregunta – Què te vore tot açò amb el creixement d'una persona? I cóm concretament la música ajuda en este procés?. Pense que per respondre a estes qüestions hi ha que parar-se, encara que breument, sobre els orígens del mètode Suzuki. El Mestre Suzuki tenia clara la següent filosofia: no era necessari convertir als alumnes en músics professionals, però seria suficient tocar molt be un instrument. Fent així les coses el xiquet ve involucrat en un procés d'aprenentatge, resolucions i superació de xicotets objectius (escalo darrere escalo) que amb els anys s'han consolidat i s'han anat fent sempre mes grans.

Absorbir al mes alt grau i des de la mes tendra edat les característiques expressives de la música dels grans compositors volia dir iniciar a modelar el caràcter, associar a l'energia vital que hi ha en cadascú de nosaltres l'esperit de la música amb tot el seu poder. Esta habilitat en resoldre els problemes seria fonamental per afrontar i superar les dificultats de la vida de cada dia, no sols una vegada siguen adults, sinó així també durant la seua infància i adolescència. Esta reflexió pot donar-nos un instrument de comprensió a la pregunta anterior: es comença promptíssim amb la música amb l'atenció enfocada en el xiquet i sense pensar en crear músics professionals. Es necessari en este moment conèixer com va nàixer l'intuïció del Mestre Suzuki per a comprendre a fons el seu alçans.

- **El mètode**

1. No puc en este moment descriure les arrels històriques que han preparat el mètode Suzuki, des del txecoslovac Comenius – 1600 al francès J.J. Rousseau – 1712, del suís Pestalozzi – 1746 a l'alemany F.Frobel – 1771, de l'americà L. Mason – 1800 a Dalcroze, Kodaly, Orff i Montessori: les teories del aprenentatge de estos educadors i músics han tingut una grossa influencia sobre el mètode. Veiem ara el seu naixement.

Estem al any 1922. Suzuki es troba a Alemanya per que vol aprendre a tocar el violí, després de fugir del Japó per evitar convertir-se en administratiu de la fàbrica del seu pare. Allí va romandre des del 1922 al 1929, hostatjat a casa d'Albert Einstein amb qui va tocar també en quartet. Després de dos anys de

romandre se'n adona que tots els xiquets alemanys de poc mes d'un any parlen correctament l'alemany i ell no. Decideix aleshores que deu trobar una resposta a esta qüestió.

Comença a reflexionar sobre els mecanismes d'aprenentatge de la llengua aïllant-ne entre els demés tres:

- 1- Una llarga fase d'escolta, que comença al ventre de la mare, i que es prolonga almenys per 5-6 mesos després del naixement i que prepara els primers balbucejos i intents de parlar.
- 2- Un ambient molt favorable que rodeja al xiquet: qualsevol balbucej o intent de paraula per estropejada que sone, ve saludada amb èxit, amb festa, amb peticions de ser repetida i de fer-la escoltar a tots, no importa si sols la comprenen els pares. En este context a ningú se li passa per la ment de dir-li al xiquet que ho deixe estar i que ho torne a intentar quan sàpiga parlar bé. Existeix una fe infinita en la seua capacitat de parendre a parlar i no s'alimente ningú dubte al respecte (del tipus " ... provem alguns mesos amb l'italià, si després no ho aconseguix passarem a l'espanyol ...").
- 3- La repetició: quan el xiquet ha après a dir la paraula mama no li se dirà que la deixe a part per començar a aprendre un altra, al contrari se li demanarà repetir-la durant tota la vida amb mils de matisos i en infinits contextos.

El Mestre Suzuki, que no havia tingut estes condicions i que no podia fer res per remeiar-ho, va resultar literalment capturat i absorbit per una genial intuïció : estes tres condicions aplicades a la música se convertiran en els pilars de un nou camí de educació musical basat sobre el mètode de la llengua materna. Al 1930 retorna al Japó va interrompre la seua carra concertística per dedicar-se en cos i ànima a esta la seua intuïció: aprendre a tocar així com s'aprén a parlar. Prepara un repertori adaptat als xiquets molt menuts per a fer-los escoltar cada dia; prepara als pares per a que desenvolupen un ambient ideal i favorable; ensenya als pares a jugar amb la música en els seus fills i a proposar de forma natural la repetició de tot allò que poc a poc es va aprenent. La guerra el para i va perillar la seua vida per una greu infermetat. Després de la guerra comprén, amb les idees encara mes clares sobre els objectius reals, que deu començar esta aventura seua sense esperar un moment. A partir de ahí (estem a l'any 1950) viatjarà ininterrompidament per tots els continents fins casi un any abans de la seua mort per difondre allò en el que creia, ensenyarà a milers de professors en tot el mon i el mètode es difondrà per tot arreu.

Tal vegada ahora els possibles pares interessats de esta proposta nostra comença a entendre que no es un curs on s'aparca al xiquet, mes be descobrix per el contrari tindre un paper precís, on se li demana jugar i tocar amb el seu fill o filla i compartir amb ell un camí educatiu, on es central el desenvolupament del caràcter i on tocar un instrument es el mitja per afavorir el creixement global e integral del xiquet.

- **El desenvolupament de l'habilitat**

1. El creixement global del xiquet passava i passa per al Mestre Suzuki a través del desenvolupament de algunes habilitats, que per motius de temps vos puc només enumerar:

- o L'habilitat en escoltar (escoltar música facilita l'adquisició d'informació i consciencia)
- o L'habilitat en observar e imitar (el xiquets aprenen música de la mateixa forma en la que aprenen a parlar)
- o L'habilitat en memoritzar (com primer se parla i després es llig, així primer es toca i després es llig desenvolupant enormement la memòria)
- o L'habilitat en concentrar-se (tal vegada es superflu dire quant important es esta habilitat)
- o L'habilitat en exhibir-se i tocar en públic
- o L'habilitat en perseverar (escalo darrere escalo aprendrà a superar les dificultats i descobrirà que es capaç de construir l'èxit)
- o L'habilitat en ser disciplinat (Ací volia descriure una cadena de conseqüències sobre la disciplina: 1. El pare crea el desig de aprendre i el xiquet comença així a practicar. 2. Quan el xiquet vol tocar, tocarà cada vegada més desenvolupant l'hàbit. 3. Quan este hàbit es desenvolupa l'habilitat comença a créixer. 4. Quan l'habilitat està desenvolupada tot resulta fàcil i sense esforç. 5. Quan s'expressa amb facilitat, el xiquet troba goig i sent plaer en esta expressió. 6. Quan el xiquet sent el plaer comença a adonar-se'n del valor de allò que està fent. 7. Quan comprén este valor comença a sentir alguna responsabilitat i una certa obligació i en este punt es pot dir que es convertix en disciplinat en una activitat.)

- **L'habilitat del cor**

1. Hi havia encara una última habilitat la qual el Mestre Suzuki tenia en compte especialment: l'habilitat del cor. Pensar en la globalitat de una persona vol dir pensar també en el seu cor i es açò que Suzuki demanava als seus alumnes arribar al cor de la música, buscar el cor i l'esperit que palpita a les composicions de Bach o de Mozart. No era i no es, en efecte, suficient parar-se en escoltar si les notes i el ritme estan correctes. Hi ha alguna cosa més profunda a la que hi ha que arribar. Però, com es fa? I en particular, com es fa si el nostre cor està tancat i girat sobre si mateix? Aleshores cal habitar al nostre cor a obrir-se, i donar, a recordar-se dels que estan a prop i sols ho aconseguirem amb la nostra disponibilitat, la nostra ment es farà més sensible; en este punt l'expressió musical de les nostres execucions serà abundant i delicada.
2. L'experiencia del Mestre Suzuki va demostrar després de altres 70 anys de busqueda que els sentiments del cor i el gran talent estan profundament lligats. A un capítol del seu llibre " Ability Development from Age Zero" – "Excepcional talent, excepcional cor"- on descriu com ensenyar la generositat. Si, la generositat i l'amor - com cada habilitat - poden ser ensenyades, pero sobretot com cada habilitat ha de ser practicada continuament. Suzuki demanava aleshores de provar cada dia a capturar els sentiment i les necessitats dels demás, sense l'ajuda de paraules. Concretament proposa als xiquets de mirar a la mare i al pare per descobrir quins sentiments tenen; descobrir si tenen necessitat d'ajuda. A mida que l'habilitat se desenvolupava demanava descobrir la seua necessitat d'ajuda abans que siga demanada, porque aleshores seria massa tard. El mes alt grau d'esta habilitat del cor consistia en satisfer almenys una vegada a la setmana una necessitat de la mare o del pare sense ser descobert, sense que ningú se'n adonara de qui havia estat l'autor de la bona acció. Sols Suzuki tindria coneiximent d'este secret. Desenvolupant la sensibilitat sobre els sentiments dels altres mes tard – a lo millor – es conseguirà capturar el cor de Bach i Mozart en la seua música. Crec que ara es pot comprendre completament com el mètode Suzuki no es solament un mètode per tocar un instrument.

- **Els valors**

De esta experiencia evidenciaré tres valors que han marcat la diferencia i que gracias a Suzuki han i estan canviant l'horitzó educatiu del planeta. També ací

em limite a poc mes d'una simple enumeració, no siguent possible, degut al temps limitat, rendir compte de la recerca i de les publicacions sobre el tema.

- 1) Començar el mes prompte possible. Preferisc citar a Plató en "Republica" que es un dels innumerables estudis que confimen esta intuïció: "... tu saps que l'inici es la mes important part de cada feina i especialment en el cas dels joves, on el caracter se està formant i les informacions son rapidament fixades... Cada cosa que es rep a la ment amb esta edat es convertix probablement en indeleble e inalterable ...". Suzuki al seu llibre "Ability Development from Age Zero" afirmà amb simplicitat i clarietat: "Cal iniciar el mes prompte possible".

Tota la futura formació –física, cognitiva, emocional i estètica- serà facilitada i condicionada pels lligams fonamentals establerts a les primerissimes lliçons.

- 2) L'ambient. Gracies a Suzuki en estos ultims 60 anys ha hagut una revolució en la comprensió del brollar del talent i de l'habilitat. Tot els debats sobre la naturalesa i la cultura han estat també influenciats de la seua praxi. No es possible hui dir que este xiquet pot i aquell altre no. També ací llance esta simple afirmació per a meditar: " L'home es fill del seu ambient. Tot depen del ambient. No hi cap dubte que la gent naix amb diferencies fisiològiques hereditaries, pero crec que l'habilitat de una persona creix i se desenvolupa segons els estímulos que provenen del exterior" .

- 3) Creure en l'esperit humà i en l'esperit de la música, gastant una aproximació positiva en totes les relacions humanes. Un dia, després d'una execució mediocre d'un alumne seu, Suzuki sabia de totes formes trobar alguna cosa positiva; quina lliçó va donar !! Aconseguí en una situació crítica a crear un ambient d'acceptació: en tals situacions el fet que l'alumne es senta acceptat, el fa sentir segur i afavorix una obertura al creixement, a ser millor, a aprendre. No li va dir " que valent, meravellosa execució ", va crear una situació en la que el xiquet no tenia que defensar-se ni construir murs. De nou Plató: "... deus encaminar als teus xiquets al estudi de forma placentera, sense ningun aire de constricció, amb l'objectiu últim de discernir l'inclinació natural dels seus respectius caràcters..." Sabem quant important va ser per a Suzuki el desenvolupament del caràcter en l'educació musical!

- **Una visió**

Estos valors em conduïxen a traçar una visió, una visió anunciada per molts professors japonesos, i per milers de professor disseminats per tots els continents, admesa cada vegada mes pel món acadèmic i científic i explicada pel Mestre Suzuki al 1968 al Palau de Vidre de les Nacions Unides:

CADA XIQUET POT !

Si un xiquet – diu el Mestre Suzuki – ha après a parlar be – cosa que requerix un elevat grau d’habilitat – com es possible que hi hagen problemes escolars, que està passant? Alguna cosa no va be a l’educació. Dirigint-se als caps de govern diu “ ... com a ciutadà particular puc fer molt poc, puc sols mostrar l’èxit del mètode de la llengua materna a través del mètode Suzuki ... pero l’aprenentatge de la llengua materna ha estat definit pels estudiosos el mètode d’aprenentatge natural amb el qual aprenen a parlar els xiquets de tot el món per que els educadors no estudien a fons el mètode de la llengua materna, no tan sols en l’educació musical, si no també en totes les demes branques del aprenentatge? M’agrada pensar que açò succeirà durant el segle XXI!! “

Pablo Casals descriu així el paper de l’educador: “... ser educador vol dir tindre una gran oportunitat, ajudar a donar forma i direcció a la vida dels demés sers humans. Quina cosa pot ser més important que esta? Els xiquets son el nostre tesor més gran ... pensar en ells vol dir pensar en el futur del món... considerar el significat del creixement de la seua ment ... de ajudar-los a formar la seua visió del món ... de preparar-los per al treball ... Jo pense que ninguna professió es mes important que esta de educador ... “.

Educar vol dir aprendre contínuament: es així que la capacitat de resoldre els problemes s’enriquix constantment i ve modificada per les condicions del alumne amb qui estem. Quines paraules?, quin to de veu?, quin humor serviran per capturar l’atenció?, serà mes apropiada la guia o la independència? No oblidem que educar significa literalment treure cap a fora.

Educar també vol dir desenvolupar l’empatia, estar preparat per comprendre al xiquet des de el seu punt de vista, estar preparat per deixar a part temporalment el nostre món, preparat per entendre sense judicis i sense estar necessàriament d’acord o desacord, preparat per acceptar els sentiments del xiquet, sense voler-los canviar.

Una visió: quin professor - educador

Un professor educador amb esta formació, amb esta actitud de fons, preparat per dedicar-se a la construcció de la visió “CADA XIQUET POT”, quins deures i objectius deu aconseguir?

- 1- El primer objectiu es crear amb l'estudiant un ambient de fe, de confiança, de aprovació, de afecte, de seguretat, de confort, un ambient que inspire, celebre, ajude i respecte. Un ambient on s'està segur que el xiquet rendirà al cent per cent, un ambient on dia darrere dia el so de la música es difon al seu interior, l'inspira i el motiva; un ambient on l'amor de la mare i del pare omplin el seu cor fent-lo segur; un ambient on l'exemple del professor es difon al seu esperit, afavorint el creixement. Quin poder té afavorir els esdeveniments!!

El psicòleg japonès Hatano gasta així el verb difondre en compte de educar: esta es la verdadera essència del aprenentatge natural.

- 2- El segon objectiu es aquell de tindre una visió per a cada xiquet i al·ludir o referir-se a ella a ser possible en cada lliçó i en cada encontre, una visió de excel·lència, d'habilitat, confiança, gentilesa i equilibri. El professor per a cada xiquet té una fe il·limitada i entreveu ja – com Miguel Angel – el seu futur, imagina el seu so, la seua execució, el seu talent.
- 3- El tercer objectiu es el de trobar per a cada xiquet el camí per afavorir el desenvolupament. En este ambient de fe Suzuki ens recorda de continu que cada xiquet pot ser educat: correspon al professor trobar el camí. El professor deu desenvolupar l'habilitat d'apreciar les especials qualitats de cada estudiant, incrementar la propia capacitat de entendre'l, aprendre allò que puga necessitar i trobar la forma d'ajudar-lo a créixer.

Una visió: quin xiquet

Al principi he dit que l'intento i l'esforç del Mestre Suzuki varen estar sempre ancorats en cinc elements, el primer d'ells era dedicar-se als xiquets: quan ensenyava es prenia un moment per a ficar-se al seu nivell. Quina ha estat la seua contribució? Quin xiquet creixerà amb este professor i amb este ambient? Citaré, entre moltes, tres possibilitats.

- 1- En este ambient el xiquet trobarà les condicions per expressar-se completament. L'expressió personal i tal vegada la mes important raó per fer música. Deguem aprendre a insistir de la mateixa forma amb que insistim per a les notes exactes: vullc sentir el teu cor, no els teus ossos o els teus muscals !! "... proba a parlar de manera monòtona, amb un sol so... sovint fas el mateix amb la música parla ara de forma normal i busca fer el mateix amb la música; entendràs aleshores que la música sense expressió es poc mes que un rumor organitzat ..."

Penseu en un concert, en un esdeveniment o en una persona que vos ha canviat la vida: probablement vos impacta l'energia, el goig, la sinceritat, la comunicació d'aquella ocasió. El professor Suzuki es una persona que està contínuament sorpresa dels xiquets, no tant sols pel seu tocar extraordinari, si no també pel seu comportament!!

- 2- En este ambient el xiquet descobreix que és únic e irreplicable i que esta unitat seua és un valor per a la comunitat. Pot ser la forma de parlar o de riure i ja açò contribueix a la varietat de la vida; pero pot ser una única forma de vore, de pensar, de inventar, d'expressar-se i en este cas la individualitat de un home o de una dona poden ser de incalculable benefici per a tota la humanitat.

Pablo Casals va afirmar que:

" ... cada segon que vivim és nou i únic al univers, un moment que mai va ser abans i que mai serà de nou ... però que ensenyem als nostres xiquets a les escoles? Que dos mes dos fan quatre i que París es la capital de França. Deuríem també dir-los: saps qui eres? Ets una meravella, ets únic a tot el món, no hi ha un altre xiquet com tu ... mira el teu cos, els teus braços, les teues cames, els teus dits, i com es mouen: te tens la capacitat d'aconseguir qualsevol cosa, si tu ets una joia Quan hages crescut deus dir-li als demés el mateix, que son una meravella com tu ... tots junts deguem construir un món digne per als nostres menuts ..."

- 3- En este ambient el xiquet podrà desenvolupar els seus talents. Este es un projecte fascinant en continua evolució, un procés interactiu que requereix part de la nostra atenció, sensibilitat, anàlisi però també espontaneïtat, promptitud en modificar els objectius i a entrar en sintonia.

Investigar els dons de cadascú vol dir obrir-se a la infinita riquesa de la vida i al tresor de la unitat de cada ser viu. Ací floreix aleshores el so i la veu de cadascú d'ells: així com cadascú de nosaltres té un timbre de veu que no es pot confondre, així cadascú té el seu so. Així com els amics coneixen la seua veu sense necessitat de mirar-se a la cara, així els xiquets que creixen amb la música en el cor reconeixen amb els ulls tancats qui està tocant, per que cadascú té un timbre que no es pot confondre. Que sensibilitat, gran cor, gran so!

Honrar, celebrar, respectar els talents motiva al mateix professor a insistir per a que els pares facen tot el necessari.

- **Conclusions**

Suzuki ens recorda, i ens fica en guàrdia fins al final de no pensar únicament en com es fiquen els dits sobre un instrument; i ens remet contínuament que ensenyar les notes es un mig meravellós, un gran terreny de joc per construir el caràcter i el cor: “ ... pensa en el xiquet que està darrere del violí, ensenya al xiquet usant el violí ...”. Un so, un re oblidat poden suposar una ocasió, una oportunitat per ensenyar valors musicals i humans. Aleshores els pares que veuen construir a través de l'excel·lència en música el caràcter i el cor del propi fill, no demanarà al professor passar a un altra peça i descuidar els detalls que encara hi ha que cuidar

El Mestre Suzuki sabia que tots venim de l'educació tradicional, i que podem tornar fàcilment a les formes tradicionals, que podem ser vulnerables a les crítiques dels nostres col·leges que no saben res del nostre camí. Quant que ens va ajudar i quant necessari seria encara hui! Hui ens toca però a nosaltres, em toca a mi repetir-ho.

Siguem professors privilegiats per que podem passar mots anys amb un xiquet i adonar-nos-en del seu creixement, per que gràcies a l'encontre setmanal immers en la música podem formar o abastir un model i un comportament de vida: comencem amb xicotets passos en casa després en una escola, després en una associació, aprenem gradualment a compartir els valors dels quals parlava reunint any darrere any sempre un major número de xiquets, funcionem localment però no estem sols. El estar compromesos fortament en la recerca de l'excel·lència de cada estudiant ens dona tal energia que estem casi obligats a transmetre-la i compartir-la amb tots.

Suzuki ens ensenyà a recollir un ideal: prendre resolucions i actuar. M'agrada citar Goethe parlant sobre este tema: “ ... Qualsevol cosa que vulgues fer o somnies fer, comença-la el mes prompte possible per que en ella està la llavor del geni, el poder i la màgia ...”.

Esta imatge té un gran impacte sobre cadascú de nosaltres, ens motiva i ens dona esperança.

Siguem professors que pertanyen a un gran moviment en la mida suficient de poder fer una palpable diferència al futur educatiu. Podem jugar el nostre paper a la continuïtat de la cultura, podem canviar e influenciar el camí de l'evolució humana en una direcció positiva. Suzuki ens ha deixat en herència un mètode, un projecte i un ideal extraordinari: ensenyar als xiquets a utilitzar la música com un prisma per a veure el món i desenvolupar a través d'ella un sentit de la percepció tal per reconèixer més fàcilment la veritat.

La responsabilitat d'este premi és gran, però vos assegure que estic preparat per acceptar-la i portar-la amb mi. “ Tal vegada la música dels xiquets salvarà el món ” va dir Pablo Casals després de sentir per primera vegada a un miler de xiquets tocar junts: este ha estat certament el somni de Suzuki cultivat durant tota una vida i ho és també per a mi i per a tots aquells que compartixen este camí.

Vos recorde als xiquets que tenien i que deuen també hui narrar la seua acció setmanal al final de la lliçó “ ... una xiqueta un dia no es va poder aguantar, a penes veu Suzuki li surt a l'encontre, li se va pujar al coll i xiuxiuejant-li a l'orella li diu que havia netejat les sabates del pare, sense que ningú se'n haguera adonat que havia segut ella ...”

Gràcies !!